

There are no translations available.

Сайф Рахимзоди Афардӣ яке аз намоёндагони барҷастаи адабу фарҳанги милли буд, ки бадбахтона дар авҷи камолоти эҷодӣ аз дасти қотилони нахзатӣ кушта шуд. Ин адиби забардасти тоҷик 20 майи соли 2000-ум дар назди даромадгоҳи манзили истиқоматиаш аз тарафи яке аз қотилони ТТЭ ХНИ – Раҳим Қаландаров бо шеваи бераҳмона ба қатл расонда шудааст. Маълум аст, ки ин амали нангин ва тарсуёнаро раҳбарияти ТТЭ ХНИ бо максуди тарсафканӣ ва зарба задан ба илму маърифат ва рушду тараккии миллат анҷом додаанд.

Албатта равшангарони милли, ки дар симои шоиру нависандагон, адибон, донишмандон, файласуфону мутафаккирон зухур мекунанд, дар таърих мисоли зиндаи шахсиятҳои мубориз алайҳи беадолатии иҷтимоӣ ва мазҳабӣ буда ва ҳастанд. Онҳо ҳеҷ гоҳ намегуздоранд, ки ҷаҳолатписандон ормонҳои милли ва мардумро зеро по кунанд ва роҳи таракқиёту рушди инсонро бо муште хурофоту таассуби динӣ бубанданд. Мутаассифона, бар асари нодонӣ, бетафовутӣ, сахлангорӣ, бетачрибагӣ, камоғӣ, безавқии ҷомеа ва муҳимтар аз ҳама, ба сабаби худҳокию худбохтагӣ ва ҷоҳилӣ ташкилоти террористии собиқ ХНИ дар қаламрави кишвари мо ибтидои солҳои навадуми садаи бистум даргириҳо сурат гирифт ва оташи ҷанги шаҳрвандӣ ё бародарқушро доман зад.

Террори фикрӣ ва физикии тоифаи рӯшангар манзараи тарсу ваҳшатро дар саросари ҷумҳурӣ дар ибтидои солҳои навадуми асри гузашта ба намоиш гузошта буд ва ҳар кӣ ба воқеоти он замон, махсусан бархӯрди фикрию ақидаҳои нахзатӣ бо равшанфикрон сари қор гирифтааст, ҳуб медонад, ки ҷӣ балое сари онҳо омада буд. Илова бар ин, ҳадафи амалҳои террористӣ ва таҳрибқоронаи тарбиятдидагони нахзатӣ ночур сохтани вазъи сиёсӣ иҷтимоӣ ва давра ба давра тағйир додани зехни мардум дар қиблаи низоми сиёсии дунявӣ ва инсичом бахшидани тафаккури хурофотии динӣ-мазҳабӣ мебошад. Барои хушкандешони мазҳабӣ ва муддаиёни курсии давлатдорӣ чун рӯзи рӯшан маълум буд, ки бо шикасти маънавию физикии рӯшангар ва тарафи худ қашидани ин кишр дастгоҳи давлат ва ҳукумат заиф мешавад ва тардида барои пирӯзӣ намеронад. Ба ин нияти шум онҳо муборизаи беамонро бар зидди рӯшангарон тақвият бахшиданд.

Террору қуштори насли равшангарони милли, аз ҷумла Сайф Раҳимзоди Афардӣ ба хоҷаи он сурат гирифта буд, ки рӯҳияи милли миёни табақаҳои иҷтимоӣ шикаста шавад ва ҷомеа дар ҳолати шоки фикрию равонӣ қарор бигирад. Махз бо ин ҳадаф нависанда ва синамогари барҷастаи милли Сайф Раҳимзоди Афардӣ, ки аз ҷаҳраҳои намоёни рӯшангарии милли ва ҳунармандии ҳирфай махсуб меёфт, аз ҷониби душманони миллат – нахзатиҳои ҳунор бераҳмона террор шуд.

Адиби забардаст Сайф Рахимзоди Афардӣ аз ҷумлаи чехраҳои матраҳи фарҳанг ва ҳунари милли ба шумор рафта, бо диду нигоҳи нав ба арсаи адабиёту санъат ворид гардид. Нигоҳи нав ба адабиёт, тарзи тозаии тасвири бадеӣ, интиҳоби каҳрамон, сужасозӣ, типпикунонӣ, фантазия ва таҳаюлу образофаринии ҷадид навиштаҳои Сайф Рахимзодро аз дигар навиштаҳо мутамоиҷ месохт. Гузашта аз ин, Сайф Рахимзод бо тафаккури нав ба синамои ҷонокӣ нуфуз кард ва дар доираҳои ҳунари то имрӯз соҳан аз дидгоҳи вижаи таҳассусии ӯ меравад. Мухити маърифатӣ, фарҳангӣ ва ҳунарии кишвар аз нависандаи мумтози муосир, ки бо сабки хос ба майдони адабиёт ва ҳунар пой гузошт, умедҳои зиёде дошт. Мутаассифона, миллати ҷонок ин чехраи бузурги фарҳангӣ, ҳунари ва адабиро ҳале барвақт аз даст дод. Ин шахсияти фарҳангӣ ва ҳунариро котилона нахзатӣ бо бераҳмии хос нобуд сохтанд.

Сайф Рахимзод дар синни 47-солагӣ ба дасти котилона миллат, яъне нахзатиҳои хунхор террор шуд. Террори нависандаро дар маҷмӯъ, террори фикрӣ, ҳунари, адабӣ ва фарҳангӣ номидан мумкин аст, зеро ки бо аз байн бурдани ӯ тарҳрезони катл меҳостанд тарсу харосро дар миёни ҷомеаи мадания ва ҳунарии ҷонокӣ роҳандозӣ намоянд ва аз ин тарик шоҳроҳи рушду тавсеаи миллиро бибанданд.

Сайф Рахимзоди Афардӣ 20 ноябри соли 1953 дар деҳаи Дектури ноҳияи Восеъ ба дунё омадааст. Гузаштагонӣ нависанда дар деҳаи Афарди ноҳияи Ховалинг зиндагӣ доштанд. Аз ин рӯ, адиб «Афардӣ»-ро ба унвони таҳаллуси нависандагӣ интиҳоб кардааст. Аз овони наврасӣ ба ҳунар ва адабиёт рағбат дошта, дар ин ду самти муҳимми зиндагӣ қувваозмоя намудааст. Фаъолияти фарҳангӣ ҳунариро аз вазифаҳои расоми кинотеатри ноҳияи Москва (ҳоло Мирсайид Али Ҳамадонӣ) шурӯъ карда, солҳои 1969-1970 ҳунареҷаи Театри давлатии мазҳакаӣ мусикии ба номи С. Вализодаи шаҳри Кӯлоб буд. Баъдан ба таҳсил фаро гирифта шуда, соли 1975 факултети филологияи ҷонокӣ [Донишгоҳи давлатии Тоҷикистонро](#) хатм кардааст. Адабиётдӯстӣ, завқи нависандагӣ, ҳунаремандӣ ва ҷустуҷӯҳои эҷодӣ риштаи умри ӯро ба самтҳои кори телевизиону радио, тарҷумонӣ, матбуот ва билоҳира синамо мепаївандад. Ин буд, ки мавсуф масъулиятиҳои корманди

[Кумитаи](#)

[телевизион ва радиои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон](#)

(1974-1981), тарҷумон дар Афғонистон (1981—1982), муҳбир, баъдан мудирӣ Шуъбаи адабиёт ва санъати газетаи «Тоҷикистони советӣ» (1983-1987), тарҷумон дар Афғонистон (1987-1988), коргардони кино, коргардон-таҳиягари «Тоҷиккино» (1989-1995), раиси киновидеокмпанияи миллии «Тоҷик-кино» (1995-1997)-ро бар уҳда мегирад. Қобилияти эҷодкорӣ, навоҷарӣ, кордонӣ, ташаббускорӣ, ташкилотҷиғӣ ва раҳбарии Сайф Рахимзодро ба назар гирифта, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон августи 1997 вазифаи раисии Кумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистонро бар уҳдааш воғузур мекунад. Дар ин вазифаи масъулиятнок Сайф Рахимзод то соли 2000-ум, яъне то ҷамони аз ҷониби душманони миллат – нахзатиҳо

террор шудан фаъолият дошт.

Сайф Рахимзод бо сабки вежа вориди адабиёт ва хунари миллӣ гардид. Нависанда бо нашри нахустин хикояаш «Гунчишки сафед», ки ибтидои солҳои ҳаштодуми асри бист интишор ёфт, аз ҷониби хонандагон шинохта ва пазируфта мегардад. Сипас бо кассаи зебову овозадораш «Ситораҳои сари танӯр» (1984) ҷун нависандаи навапардоз дар адабиёти тоҷик маҳбубият касб мекунад. Бад-ин минвол хикояву кассаҳои дар маҷмӯаҳои «Аз ёдҳо, аз ёдҳо» (1987), «Дуруғи сафед» (1997), «Васвасаҳои Зикравайх» (Таронаҳои ҳоки парӣён, соли 1999), «Падрудӣ пай-гом» (2000), «Дог-ҳои Офтоб» (2003) ба таъҷ мерасанд. Кассаҳои хикӯи Сайф Рахимзод ба забонҳои русӣ украинӣ, казакӣ киргизӣ ва ўзбекӣ тарҷума шудаанд. Дар асарҳои нависанда тавассути қорбасти услуби қардӣ, тарзи нигориши ҳос воқеияти зиндагиро бозгӯ сохтааст.

Дар синаҳои тоҷик низ Сайф Рахимзод таҳаввулотӣ қиддӣ ворид сохт. Филмҳои офаридаи Сайф Рахимзод «Ситораҳои сари танӯр», «Ҳарф бизан, поизам», «Пете», «Чоре» ва монанди инҳо дар фестивал-озмунҳои байналмилалӣ (аз ҷумла, кинофестивали Канни Фаронса) соҳиби ҷоизаҳо гардидаанд. Сайф Рахимзод дар вазифаи пурмасъулияти давлатӣ — Раиси Кумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати ҶТ маҳорати баланди роҳбарӣ, қордонӣ, садокат ба миллату давлат, муносибати эҷодқорона зохир намуда, миёни персонaли ҳунарий ва эҷодӣ, ҳамҷунин байни ҷомеаи маданият тоҷикӣ соҳибқорӣ гардид. Маҳз бо ташаббуси ӯ дар [Телевизиони Тоҷикистон \(Шабакаи якум\)](#) барномаи «Субх», шабакаи радиои «Садои Душанбе» ташкил гардида, дар Кумита рӯзнаҳои «Ҷаҳони паём» таъ-сис дода шуд. Сайф Рахимзод дар бозсозӣ, эҳёи ансамбли «Шашмаком»-и Кумитаи давлатии телевизион ва радиои Тоҷикистон саҳми бузург гузоштааст. Насли миёнсол ва солманде, ки имрӯз дар телевизион ва радио фаъолият мекунад, аз ибтиқороту ташаббусоти Сайф Рахимзод дар робита бо навосозӣ таҷаддуди фикрию ихтисосӣ ва техникаию фаннӣ ба неқӣ ёд мекунад. Сайф Рахимзод соли 1995 Ҷоизаи адабии ба номи С. Айнии Иттиҳодияи нависандагони Тоҷикистонро соҳиб гардидааст. Пас аз вафоташ, соли 2002 сазовори [Ҷоизаи давлатии Тоҷикистон ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ](#) доништа шуд.

Аз тарафи наҳзатиҳои ҳунқор террор шудани ҷунин шаҳсиятҳои бузурги адабӣ, фарҳангӣ ва ҳунарий ба он хотир сурат гирифта буд, ки онҳо пеш аз дигар кишрҳои иҷтимоӣ нақшаҳои шуми бозигарони сиёсиро бозшиносӣ ва фӯш қарда, ба насли ҷавони ҷомеа ҳушдор додаанд. Бинобар ин, гурӯҳҳои тундрави мазҳабӣ, минҷумла созмони наҳзат маҳз бо ин тоифа қиддӣ душманӣ варзида, тариқи дастандарқорон талош қарданд, бо раддимаърақасозии сунъӣ ва террорҳои мудавом онқоро аз масири муқоризоти идеологӣ мунсариф созанд. Сайф Рахимзоди Афардӣ аз нафароне буд, ки

бо масъулиятписандӣ ва рисолатмандии миллӣ алайхи хурофот ва хушкандешӣ шӯрид ва дар роҳи мубориза чон дод.

Бо террори Сайф Раҳимзод гурӯҳҳои террористӣ ҳадаф доштанд, ки дар фазои ҳунари, эҷодӣ ва рӯшангариӣ ҷумҳури вакуум ва ҳало ба вучуд оваранд ва аз тариқи тарсу ҳарос дар ҷомеа тасаллут пайдо намоянд. Ба таъбири дигар, омилони террори ҳунармандии хирфай Сайф Раҳимзоди Афғардӣ меҳостанд, ки рӯҳияи миллиро бишкананд ва ихтилофотро миёни табақаҳои гуногуни иҷтимоӣ мустаҳкам кунанд. Аммо бо террори Афғардӣ террористон ба ҳадаф нарасиданд ва насли нави ҳунармандони миллӣ бо тақия ба қору пайқори нависанда ва синамогарӣ шаҳид муқобили ҷараёни хурофот ва хушкандешӣ мазҳабӣ қарор гирифта, тавассути ибтикороти илмӣ, эҷодӣ, сиёсӣ, адабӣ, ҳунари ва фарҳангӣ ба майдон ворид гардиданд.

Субҳиддин Зиёев,

ҳодими пешбари илмии АМИТ